

Verksamhetsberättelse år 2003

HELSINGFORS ARBIS

ÅR 2003

Helsingfors stads svenska arbetarinstitut är en i lagen om fritt bildningsarbete (1998) avsedd läroanstalt som "grundar sig på lokala och regionala bildningsbehov". Institutets undervisnings- och förvaltningspråk är svenska.

Arbis, liksom det fria bildningsarbetet över huvudtaget, syftar till att utgående från principen om livslångt lärande stöda en mångsidig utveckling av individens personlighet och förmåga att fungera i samfund samt främja demokrati, jämlikhet och pluralism i det finländska samhället.

Största delen av institutets verksamhet försiggick under år 2003 i fastigheten vid Dagmarsgatan 3 och Stoa – Östra Helsingfors kulturcentrum, Åbohusvägen 1, samt i den svenska ungdomsgården Rastis i Nordsjö. En del kurser, främst kurser i svenska för stadens personal och kurser för handikappade var utlokaliserade. Under sommaren utfördes omfattande renoveringsarbeten i bottenplan vid huvudinstitutet till en fungerande helhet som omfattar en keramikverkstad och en vävateljén.

DIREKTIONEN

Arbis direktionen bestod under år 2003 av följande personer (suppleanter inom parentes): *Sture Gadd*, ordförande (*Ulf Gustafsson*) SFP, *Jan Rosqvist*, viceordförande (*Inger Östergård*) SDP, *Krisse Hannén* (*Tomas Ries*) SFP, *Nina Kalk* (*Arla Cederberg*) De Gröna, *Solveig Levomäki* (*Rudolf Lindblad*) Vänst., *Nils Mustelin* (*Ann-Maj Ginman*) SFP, *Charlotta Niemistö* (*Aune Greggas*) KD, *Lotta Remahl* (*Urpo Kaila*) SDP samt *Klaus Tuurala* (*Tauno Pelkonen*) De Gröna. Stadsstyrelsens företrädare i direktionen var *Jussi Pajunen* (*Ben Zyskowitz*), Saml.

Institutets rektor föredrog ärendena och som sekreterare fungerade institutets biträdande rektor. Direktionen sammanträdde sju gånger under år 2003. Protokollen upptog sammanlagt 96 paragrafer.

Gunnar Finnes S:t Görän och draken bevakar Arbis huvudingång

PERSONAL

Rektor för institutet var fil.mag. *Ellinor Gube* och som biträdande rektor fungerade pol.mag. *Johanna Söderholm*. Övriga lärarbefattningar innehades av fil.mag. *Carola Dahlström* (främmande språk), textillärare *Peggy Danska* (handarbete), fys.ter. *Birgitta Lindberg* (fysisk fostran), hushållslärare *Maria Riska* (huslig ekonomi) och fil.mag. *Moa Thors* (tyska). Fil.mag. *Rakel Tikkanen* (svenska) var tjänstledig under vårterminen och vikarierades av fil.mag. *Päivi Auvinen*. Direktionen utsåg fil.mag. *Hedvig Wallin* till planeringsansvarig lärare i svenska från 1.8.2003. Konstkand. *Karin Widnäs* (konstämnen) var tjänstledig under höstterminen och vikarierades av *Ron Nordström*. Fil.mag. *Björn-Eric Mattsson*, huvudlärare i datateknik, beviljades avsked på egen begäran fr.o.m. 1.8.2003. Datalärorens arbetsuppgifter sköttes under höstterminen av *Björn Holm*. Direktionen utsåg vid sitt sammanträde 13.11.2003, § 76, ekon.mag. *Ralf Rehn* till planeringsansvarig lärare i datateknik från 1.1.2004.

Institutets ekonomichefsbefattning innehades av *Tea Linso*, som byråföreståndare fungerade *Tua Sederlöf* och som informatör *Walter Fortelius*. Bibliotekariebefattningen sköttes fram till 31.7.2003 av *Benedict von Wright* varefter befattningen delades mellan *Benedict von Wright* och *Fredrik Therman*, vardera i deltidspension. Arbis biblioteksfunktionärsbefattning innehades av *Marianne Jäntti-Sevon*. Institutets byråsekreterare var *Nanna Etelä* som också fungerade som filialföreståndare för Arbis Östra. Arbis personal utökades från 1.1.2003 med en befattning som kurssekreterare. Befattningen innehades av *May Österholm*. Kansliet sköttes under kvällstid på timbasis av *Christine Dietinger*. Som datakonsult på timbasis fungerade *Janne Bernas*. Härutöver fanns tre vaktmästare: *Lars Henriksson*, *Jan-Peter Jaatinen* och *Ari Mäkinen* samt tre städerskor: *Birgit Haatainen*, *Marit Michelsson* och *Marianne Miettinen*.

Största delen av undervisningen handhades av timlärare. Antalet timlärare under år 2003 var 243. Härutöver anlätades föreläsare inom *Studia Generalia* och föreläsningsscirklar samt modeller vid konstkurserna och ackompanjatörer vid vissa gymnastikgrupper för pensionärer.

UNDERVISNING

Arbis ordnar kurser och föreläsningar i olika ämnen enligt samhällliga och lokala behov. Målet är ett brett utbud av högklassiga kurser. Institutets huvudsakliga inriktning ligger på allmänbildande kurser.

Mindre bemedlade, arbetslösa som endast lyfter grunddagpenning och personer som åtnjuter hemvårds- och moderskapsstöd har efter anhållan beviljats nedsatt kursavgift. Också syskonrabatt för barn under 16 år beviljades.

Undervisningen, i form av föreläsning- och studiecirklar, pågår under ett arbetsår som inleds i augusti och avslutas i juli. Antalet lektioner under kalenderåret var sammanlagt 22 079. Under vårterminen hölls 10 836 och under höstterminen 11 243 lektioner. Antalet kurser var under vårterminen 512 av vilka 247 startade under vårterminen och 265 fortsatte sin verksamhet från höstterminen 2002. Under höstterminen 2003 hölls 514 kurser. Tio av kurserna under år 2003 var avsedda enbart för barn. Kursdeltagarna uppgick under vårterminen till 6 743 och under höstterminen till 8 702, sammanlagt alltså till 15 445.

Öppna universitetet

Arbis ordnade under året 30 öppna universitetskurser som omfattade sammanlagt 526 lektioner. Av dessa ordnades 11 kurser vårterminen (230 lektioner) och 19 (296 lektioner) under höstterminen. Antalet kurser var lägre än året innan, vilket dels berodde på Helsingfors spardirektiv och dels på uppläggningsen av de olika studiehelheterna. Kurserna ordnades i samarbete med Helsingfors universitet och Åbo Akademi. I kurserna

deltog under vårterminen 234 och höstterminen 342 studerande, sammanlagt 576 studerande. Under året fortsatte två omfattande studiehelheter i samarbete med Åbo Akademi som inletts föregående år, nämligen studier i Informationsförvaltning och studier för rättsnotarieexamen.

Under de senaste åren har kurser i pedagogik lockat allt fler studerande. Många vuxna studerande är nöjda över möjligheten att åtminstone delvis kunna studera i södra Finland. Arbis har ordnat gemensamma kurser med både Åbo Akademi och Helsingfors universitet. Detta har visat sig vara en lyckad lösning i de fall kurser på varsitt håll lockat endast ett litet antal kursdeltagare. Pedagogiskt har det också fungerat bra med blandade grupper d.v.s. vuxenstuderande och universitetsstuderande.

Kursutbudet varierar och varje år har det bland de öppna universitetskurserna funnits nya och annorlunda ämnen. Astronomikursen (ÅA) under hösten med besök på Ursa var välbesökt, däremot måste kursen i antropologi inhiberas p.g.a. ett för litet antal intresserade.

Trots att det är så populärt att utveckla nätkurser på olika områden har det visat sig att de som deltar i öppna universitetskurser i Helsingfors är mera intresserade av att delta i närundervisning än i olika former av distansundervisning.

Allt medan debatten pågår om hur och var man skall ordna lärarutbildning fortsätter Arbis att ordna kurser i pedagogik och specialpedagogik. Intresset för pedagogik är stort och för många av dem som nu jobbar som lärare är Arbis det bästa alternativet att pröva på eller inleda lärarstudierna.

Datateknik

Sammanlagt hölls 1 838 lektioner i 132 kurser under redogörelseåret, 940 under vårterminen och 898 under höstterminen. Deltagarna i den kursbundna undervisningen var under vårterminen 458 och under höstterminen 421, sammanlagt 879. Under året ordnades 20 kurser avsedda för seniorer. Dessa kurser hörde i år igen till de populäraste i Arbis kursutbud för datateknik.

Undervisningen skedde i IT-rummen ROM och RAM med 1+8 datorer vardera. Arbis studerande hade möjlighet att använda båda IT-rummen för självstudier 7,5 timmar/vecka. Under självstudierna gavs handledning av en lärare under 4,5 timmar/vecka. Under vårterminen utnyttjades möjligheten till självstudier 250 gånger och under höstterminen 294 gånger.

Datakörkortskurserna med tillhörande tenttillfällen var som förut populära. Under året avlades ett @-kort, 18 A-kort och 8 Ab-kort. Datakörkortskurserna för institutets personal fortsatte.

Den 10 november hölls en Magisk Multimedia Måndag, som intresserade 78 deltagare. Under den traditionella Julvakan samlade Julinternet och Julkort på dator totalt 107 deltagare.

Under hösten ordnades en studiecirkel för seniordatautbildare. Utbildningen genomfördes av 16 personer och bekostades av Utbildningsstyrelsen. Arbis Data sammanställde i samarbete med Vasa arbis ett utbildningspaket för seniorutbildare och seniorer som lanserades på Arbis 9.12.2003. Paketet finns utlagt på webben, <http://www.edu.fi/svenska/senior-IT/>

Gymnastik, dans och hälsa

Målsättningen med motionskurserna är att befrämja hälsan på alla delområden. Muskelbalans, ledrörlighet, god hållning och kroppskännedom ger bättre välmåga och kan alla förkovras på motionskurserna.

Utbudet på kurserna var brett, allt från lugna yoga-, tai chi- och stretchingkurser till mera fartfyllda discodans-, aerobic- och konditionsboxningskurser.

Under året hölls 2 836 lektioner med 4 062 elever i 184 kurser. På våren ordnades 95 kurser med

1 423 lektioner och 1 950 elever, på hösten 89 kurser med 1 403 lektioner och 2 112 elever.

De flesta kurserna hölls på Dagmarsgatan, därtill ordnades kurser i Arbis Östra (Stoa och Rastis) och i Gamlas. Alla kurser i vattengymnastik var utlokaliserade (Hotell Ramada Presidentti, Kuntokeidas Sandels och Nordsjö simhall).

Nytt för året var bl.a. en kurs i livshantering, kost och motion samt kortkurserna i Irländsk dans och parsalsa.

Arbis elever har varje år möjlighet att delta i ett konditionstest som ordnas i samarbete med Konditionsfrämjandet r.f.. Gångtestet genomfördes både på våren och på hösten.

Handarbete och hantverk

Under år 2003 ordnades 98 kurser med totalt 3 040 lektioner inom hantverks- och handarbetssektorn.

Deltagarnas antal var 1 641, varav 1 079 under hösten och 562 under våren. Dessa elever undervisades av 37 lärare. Av det totala deltagarantalet 1 641 var 180 män.

Under året erbjöds många nya kurser som blev ytterst populära och parallellkurser kunde ordnas i t.ex. videflätning, reparation av gamla möbler och luffarslöjd. Julvakan bibehöll sin popularitet och av andra evenemang kan nämnas "Stöp ett ljus för freden" vars intäkter gick till Röda Korsets insamling för offren i Irak. Insamlingen inbringade 486,63 €.

Stöp ett ljus för freden under Eva Kyrklunds ledning

Stämningbild från Arbis julkvaka

Ljusstöpning var ett populärt inslag under Arbis traditionella julvaka

Under året ordnades en lapptechnikutställning och temautställningar veckovis i vitrinerna på Arbis. Glädjande har varit att både lärares och elevers arbeten och kreativitet har publicerats i facktidskrifter.

Efterlängtda reparationer i vävateljén och keramikverkstaden utfördes under sommaren och utrymmena ger idag möjligheter till fler deltagare per kurs och flere kurser. Det har varit sällsynt att en elev har avbrutit sina studier.

Inom huvudstadsregionen sker ett intensivt samarbete bland lärarna inom hantverks- och handarbetssektorn för att stöda varandras undervisning och koordinera kursutbudet.

Konst och konsthantverk

Sammanlagt ordnades 100 kurser med 1 143 elever, våren 554 och hösten 589. Kurserna omfattade 3 204 lektioner. Flere kurser inom bildkonst och konsthantverk visade sig vara mycket populära. Bland dem kan nämnas oljemålning, akvarell, teckning, ikonmålning, keramik, skulptur och glasblåsning. Efterfrågan på nämnda kurser var större än utbudet.

Den nyrenoverade keramik- och skulpturverkstaden togs emot med entusiasm. De nya och mera ändamålsenliga utrymmena har bidragit till att intresset för ifrågavarande ämnen ökat.

I Arbis Östra och Rastis ordnades bl.a. fyra kurser för barn och unga i grundundervisning i konsthantverk och keramik. I kurserna deltog 34 elever. Under kurserna betonades känsla för material, formgivning och handfärdighet. Därtill har Arbis Östras övriga kurser visat sig komplettera det allmänna kursutbudet väl.

Sammanlagt 14 utställningar ordnades i Galleri Arbis som har förevisat bildkonst, konsthantverk och hantverk av både Arbis lärare och elever. Också utomstående, speciellt amatörfotografer har upptäckt Galleri Arbis som en bra utställningsplats. I vitrinerna har man kunnat beundra främst mindre tredimensionella elevarbeten.

Ett undersökningsprojekt finansierat av Utbildningsstyrelsen för att utveckla undervisningen inom konst och konsthantverk startades. Undersökningen slutförs inom år 2004.

Stig-Håkan Öberg undervisar i silversmide under julvakan

Huslig ekonomi

I undervisningsköket hölls under år 2003 sammanlagt 707 undervisningstimmar i 62 kurser, vilket var 64 lektioner mer än föregående år. Under våren hölls 360 lektioner och på hösten 347 lektioner. Kursdeltagarnas antal på våren var 402 vilket var 53 elever mer än föregående vår. På höstterminen noterades 705 kursdeltagare vilket var en aning färre än föregående höst. Sammanlagt deltog 1 107 elever, vilket var en ökning i jämförelse med föregående år.

Läckerheter i undervisningsköket

Matlagningsdemonstrationerna har en jämn tillströmning av elever, på en matlagningsdemonstration deltar i medeltal ca 15 elever. Sammanlagt ordnades 19 matlagningsdemonstrationer varav en hölls i Arbis Östra.

De exotiska köken har visat sig vara populära bland kursdeltagare och bland annat Sushi hörde till de extra kurser som sattes in p.g.a. långa väntelistor. Populära var även olika etniska kök på olika språk. Kombinationen mat och språk var fortfarande omtyckt. Förutom det tyska och franska köket, inspireras eleverna bl.a. av spansk, zimbabwesisk, indisk och medelhavsmat. Också kombinationen Mat och prat/Ruokaa ruot-siksi var en omtyckt kurs.

Kurser som kött- och fisk- och skaldjursrätter har återkommit från år till år. Elever från Ulfåskolan undervisas av huvudläraren sammanlagt 75 lektioner under året. Eleverna fick lära sig matlagningens grunder och hur man hanterar olika livsmedel samt näringslära. För synskadade ordnades 30 lektioner i matlagning samt en julbakningskurs omfattande 5 lektioner.

Natur och kultur

Ovannämnda rubrik omspannar ämnen från vitt skilda områden som litteratur, film, musik, navigation, släktforskning, guidefortbildning, abiturientmatematik, meditation, naturrelaterade kurser samt kurser för utvecklingsstörda.

Under vårterminen 2003 ordnades sammanlagt 1 086 lektioner (41 kurser) med 622 kursdeltagare och under höstterminen 2003 var antalet lektioner 1 218 lektioner (34 kurser) och antalet kursdeltagare 910. Musikens andel var 662 lektioner (13 kurser) under vårterminen med 174 deltagare och 656 lektioner (12 kurser) med 163 deltagare på höstterminen. Största efterfrågan inom musik var på undervisning i pianospel. Serien Fem nedslag i musikens historia med redaktör *Ann-Kristin Schevelew* som föreläsare var mycket populär. Medlemmar i Visans Vänner presenterade finländsk och nordisk viskonst – bl.a. snapsvisor – i en musikalisk kavalkad som omfattade fyra kvällar.

Gäster i serien Aktuella författare var *Claes Andersson, Bo Carpelan, Lisbeth Landefort, Irmelin Sandman-Lilius, Vivi-Ann Sjögren* och *Robin Valtiala*. De intervjuades av *Tuva Korsström* och *Tapani Ritamäki*. Lektor *Stig Nummelins* föreläsningssirkel Samla gammalt, i vilken såväl experter från olika specialområden som studieresor ingick, fortsatte att dra ett rekordantal kursdeltagare.

Bland allmänna föreläsningar kan nämnas prof. *Max Engmans* välbesökta föreläsningar om Fiktion och verklighet - S:t Petersburg i Nordeuropas historia och S:t Petersburg – Finlands näst största stad. Finlands svenska folktings ordförande *Henrik Lax* informerade om den nya språklagen och dess betydelse. I slutet av höstterminen ordnades i samarbete med Nylands litteraturförening r.f. för tionde gången den traditionella nyländska författarmatinén. Tolv författare läste ur sina aktuella verk

Samarbetspartners för kurser inom Natur och kultur var Helsingfors auktoriserade turistguider r.f., Finlands röda kors Helsingfors-avdelning, Norra svenska församlingen, Finlands Svampvänner och Arbis Mykologer, Finlands Navigationsförbund, Turun yliopisto, Manskören Frihetsbröderna r.f., Omsorgsbyrån i Helsingfors och Nylands litteraturförening r.f.

Amnesty International presenterade sin verksamhet i foajén där också Unicef hade sin traditionella försäljningsutställning.

Under året gjorde ett tiotal utländska deltagare i Lineconference, arrangerad av Kansanvalistusseura, ett studiebesök i Arbis och en grupp litteraturstuderande från Helsingfors universitet besökte inom ramen för sin undervisning institutet och åhörde en föreläsning om fri folkbildning och Arbis.

I samband med Arbis traditionella påskbasar samlade sju helsingforsskolor in medel för sin lägerskolverksamhet.

Arbis schackklubb fyllde 50 år och med anledning av jubiléet donerade Arbis åtta schackklockor till klubben, som leddes av Arbis pensionerade kvällsvaktmästare *Lars Svartström*.

Språk

Språkundervisningen vid Arbis riktar sig huvudsakligen till den svenskspråkiga befolkningen i Helsingfors och strävar till att med ett så brett utbud som möjligt tillgodose de vuxnas, men också ungdomarnas behov av både nya, kompletterande och fördjupade kunskaper i språk. En mycket viktig uppgift för Arbis är även att erbjuda undervisning i svenska för finskspråkiga. Bland språkstuderandena finner man dessutom allt fler deltagare med annat modersmål än svenska eller finska. Nybörjarkurser i finska och svenska för utlänningar var efterfrågade. Dessutom har många utlänningar sökt sig även till andra språkkurser, eftersom undervisningen i språk vid vårt institut redan i ett tidigt stadium försiggår på målspråket.

År 2003 ordnades 340 kurser med sammanlagt 3 608 deltagare, 1 630 under vårterminen och 1 978 under höstterminen. Därtill hölls sju allmänna föreläsningar på främmande språk som åhördes av 198 personer. 7 624 lektioner hölls i 19 olika språk, 3 613 under vårterminen och 4 011 under höstterminen. I nio av språken erbjöds kurser från nybörjarnivå till avancerad nivå. På grund- och mellannivå betonas praktisk språkkunskap, medan den högsta nivån ofta är inriktad på någon form av specialisering. Samtliga språkkurser behandlar även kulturkunskap. Prepkurser för olika språkexamina ingick i programmet. Multimedieklassen användes både inom den normala språkundervisningen och för handledda självstudier. Flexstudierna och e-kurserna riktades såsom tidigare till en speciell målgrupp.

Uppdragsutbildningen i svenska för stadens personal utgjorde ett tyngdpunktsområde inom Arbis språkundervisning. S.k. skräddarsydda kurser ordnades också, om även i blygsam omfattning, i engelska, franska och ryska. Samarbetet med Helsingfors utbildningsverk fortsatte inom ramen för muntliga prov. Våren 2003 deltog 35 gymnasister i det muntliga provet för abiturienter som organiserades i Arbis regi. I allmän språkexamen i engelska på mellannivå deltog vid höstens examenstillfälle 17 personer. I svenska var motsvarande deltagarantal sex på grundnivå och 15 på mellannivå.

Förutom studierådgivning erbjöds i början av höstterminen nivåtest i engelska, franska svenska och tyska. För att stöda språkundervisningen ordnades dessutom möjlighet att testa sin inlärningsstil, vilket dock lockade endast en deltagare hösten 2003.

Engelska

Engelskan var det största främmande språket vid Arbis med 46 kurser och 619 deltagare. Antalet lektioner inom ämnet uppgick till 1 111. Utbudet omfattade allt från grundnivå till den mest avancerade Proficiency-nivån. En e-kurs på mellannivå stödde prepkursen för Cambridge First Certificate examen. Dessutom erbjöds en avancerad specialkurs, Academic Writing, som e-kurs. Flexstudier för deltagare med oregelbundna arbetstider fanns med på programmet. Prepkurser för Cambridge examina från First Certificate till Proficiency, en specialkurs i litteratur och ett flertal specialkurser i internationell matlagning på engelska är exempel på det breda utbudet. Särskilt kan nämnas en kurs som utforskade olika aspekter av Irland. Kursen tjänade som förberedelse för en studieresa till Dublin med omnejd i maj, i vilken 15 personer deltog. Tre föreläsningar om Oscar Wilde samlade en talrik publik. Programmet integrerades i en litteraturkurs för en klass i Tölö gymnasium. För stadens abiturienter ordnades två prepkurser, av vilka den ena genomfördes som flerformskurs. I det muntliga provet för abiturienter våren 2003 deltog 15 elever.

Finska

I finska ordnades 13 kurser som sammanlagt omfattade 368 lektioner. I dessa kurser deltog 170 personer. Efterfrågan på nybörjarkurser i finska var fortsättningsvis stor. Utlänningar från olika delar av världen deltog. För finlandssvenskar fanns en e-kurs som förberedde för det Lilla språkprovet i finska. I det muntliga provet för abiturienter deltog 12 personer.

Franska

Under året ordnades 42 kurser i franska. Deltagarna uppgick till 465 och lektionerna till 979. Intresset för franska var stabilt. Tyngdpunkten i efterfrågan har förskjutits till mellan- och avancerad nivå. Specialkurser i fransk matlagning väckte stort intresse. E-kurserna, som erbjöds på grund-, mellan- och avancerad nivå, liksom även flexstudierna riktade sig till deltagare som inte regelbundet kunde delta i kursverksamheten. Nytt för i år var att flera av e-kursdeltagarna är bosatta på annan ort, två av dem i Frankrike, vilket visar vilka möjligheter distansstudier på webben ger. I det muntliga provet för abiturienter deltog detta år endast en person.

Italienska

Inom ämnet italienska ordnades 18 kurser omfattande 427 lektioner. I dessa kurser deltog 251 personer. Efterfrågan på nybörjarkurser var stor, men även på avancerad nivå erbjöds flera kurser. En föreläsningsserie om italiensk opera arrangerades på hösten.

Ryska

I ryska erbjöd Arbis 14 kurser från nybörjarstadium till en mycket avancerad nivå. Kurserna omfattade 316 lektioner och 127 personer deltog. Som uppföljning på en medelsvår kurs där man läste utdrag ur litteraturen och teaterpjäser gjorde deltagarna två besök i Tallinn för att se teaterföreställningar på ryska.

Spanska

Intresset för spanska var stort, speciellt på nybörjarnivå. I detta språk arrangerades kurser på alla nivåer, sammanlagt 22 kurser i vilka 295 personer deltog. Antalet lektioner uppgick till 532. I det muntliga provet för abiturienter deltog två personer. Några mycket efterfrågade kurser var matlagning på spanska, där både det spanska och det latinamerikanska kökets delikatesser tillreddes. En kortkurs om spansk musik fanns också på programmet.

Svenska, danska, norska

Arbis målsättning är att erbjuda såväl finländare som utlänningar undervisning i svenska på olika nivåer. Kursernas innehåll skall vara brett för att tillfredsställa de mycket varierande önskemål och behov som finns bland de studerande. Den finlandssvenska kulturen och de finlandssvenska traditionerna är en viktig del i all svenskundervisning, men även rikssvenska och nordiska aspekter tas upp. Utöver den traditionella undervisningen har studerandena också varit på teater, besökt Hufvudstadsbladet samt suttit i studiopubliken på talkshowen Bettina S.

Under kalenderåret ordnades sammanlagt 117 kurser i skandinaviska språk, 58 på vårterminen och 59 på höstterminen. I vårens kurser deltog 594 studerande, medan höstens kursutbud lockade hela 792 deltagare. Dessa fick ta del av totalt 2 693 lektioner – 1 311 på hösten och 1 382 på våren.

De populäraste kurserna i svenska var de mer praktiskt inriktade konversationskurserna samt kur-

serna för utlänningar. Intresset bland utländska studerande var särskilt tydligt i Arbis Östra. Kurserna i danska och norska lockade också ett stabilt antal deltagare.

Intresset för svenskundervisning har ökat under året – både de allmänna kurserna på Arbis och de utlokaliserade kurserna på stadens verk har fått flera deltagare. En orsak till detta kan vara att man redan på hösten ville förbereda sig för den förnyade språklagen som trädde i kraft den 1 januari 2004, där kraven på kunskaper i svenska för anställda inom stat och kommun preciseras mer noggrant än tidigare.

Under året har man även kunnat avlägga nationella språkprov i svenska. Allmän språkexamen på grundnivå samlade på våren fem deltagare, medan endast en genomförde motsvarande prov på hösten. På mellannivå lockade Allmän språkexamen åtta deltagare på våren och sju på hösten.

Teckenspråk

Tre kurser i teckenspråk omfattande sammanlagt 74 lektioner samlade 28 deltagare. Under vårterminen ordnades en fortsättningskurs, under höstterminen en nybörjarkurs och en kurs kallad Tecken som stöd.

Tyska

I tyska arrangerades 30 kurser, både på dag- och kvällstid. Kurserna omfattade 668 lektioner, 292 personer deltog. Undervisning gavs på alla nivåer. Glädjande var att det kom hela 14 deltagare till kursen i nybörjartyska – det är nämligen flera år sedan Arbis kunnat starta någon nybörjarkurs p.g.a. för svagt intresse. Matkursen Guten Appetit! drog redan på våren deltagare och en fortsättning på hösten var given. För deltagare med oregelbunden arbetstid eller andra hinder för att delta regelbundet i någon kurs ordnades flexstudier. I det muntliga provet för abiturienter deltog 6 elever.

Övriga språk

De övriga språken representerade ett mer begränsat utbud kurser (sammanlagt 19 kurser och 456 lektioner). Vanligen ordnades en nybörjar- och en fortsättningskurs. Dessa var: arabiska (1 kurs), estniska (5), holländska (1), japanska (2), kinesiska (1), latin (4), nygrekiska (4) och portugisiska (1). Nybörjarkursen i arabiska rönste stort intresse, medan japanska och kinesiska endast lockade ett fåtal deltagare.

Nybörjarkursen i portugisiska med start på hösten kunde inte genomföras p.g.a. för få deltagare. Hösten 2003 ordnades för första gången en kurs i holländska. I denna nybörjarkurs deltog 25 personer, vilket överträffade alla förväntningar.

Arbis Östra

Filialen Arbis Östra har under läsåret erbjudit kurser i språk, konst, konsthantverk, musik, textilarbete, handarbete, gymnastik och dans.

Arbis Östra verkade i egna utrymmen i kulturcentret Stoa i Östra centrum samt i Rastis i Nordsjö, i Botby högstadieskola och i Nordsjö simhall. Kansliet i Stoa var under terminerna öppet två dagar i veckan samt vid behov.

Kursdeltagarna vid Arbis Östra uppgick till 1 141, 553 under vårterminen och 588 under höstterminen. En utökning av kursutbudet i svenska resulterade i ökade deltagarsiffror.

I Arbis Östra hölls under vårterminen 1 111 lektioner och under höstterminen 1149 lektioner.

Konstens natt i Stoa lockade åter över 2000 deltagare. Arbis deltog med tovning för alla åldrar.

BIBLIOTEK

Under år 2003 beviljades 6 957 hemlån från biblioteket. Antalet besök under vårterminen var 4 687 och under

höstterminen 4 392. De tre internetanslutna datorerna i studierummet var i ständig användning, också utanför terminerna. En kunddator med cd-rom stod till elevernas förfogande i biblioteket. Biblioteket har även fungerar som forum för Arbis litterära program. Biblioteket kunde också besökas under julvakan och Magiska Multimedia Måndagen. Utanför terminerna var biblioteket tillgängligt enbart under dagtid. Under året anskaffades 575 nya böcker. Biblioteket prenumererade på 82 tidskrifter och tidningar samt inköpte regelbundet varierande lösnummer.

MILJÖRELATERADE ÅTGÄRDER

Allmän miljöfostran sker genom föreläsningar, kurser, utställningar, exkursioner mm. Biblioteket har samlat information om miljön i huvudstadsregionen samt tagit upp miljöfrågor i sina bokutställningar. Arbis strävar efter att lyfta fram det ekologiska tänkandet i ett vidare tidsmässigt och globalt perspektiv.

Arbis har bl.a. ordnat kurser i trädgårdsskötsel och svamplockning, matdemonstrationer i undervisningsköket, exkursioner i stadens omgivning och höstvandring i Lappland.

Arbis använder miljömärkt papper och uppmanar personal och lärare att vara sparsamma med pappersförbrukningen, t.ex. kopiera dubbelsidigt.

Avfallssorteringen har ytterligare effektiviserats: Pappret sorteras i tre kategorier. Köket och kafeét har sorterat bioavfall för kompostering. Glas och mjölkförpackningar samt problemavfall sorteras. Speciella kärl för lättantändliga trasor i konst- och verkstadsutrymmena har införts. Volymen av plast- och metallavfall räcker inte för specialavhämtning.

Energibesparingen har beaktats genom successiv övergång till energilampor i samtliga utrymmen. Husets ventilationssystem avstängs automatiskt varje kväll. Nya avloppsbrunnar i konst- och verkstadsutrymmen förhindrar förorenande ämnen att spolras ned i avloppsledningarna.

EKONOMI OCH PRESTATIONER

	Mk	€	€
Ekonomi	2001	2002	2003
Utgifter	12 331	2 112	2 159
Inkomster	<u>1 757</u>	<u>328</u>	<u>338</u>
Netto	10 574	1 784	1 821
Prestationer	2001	2002	2003
Kursdeltagare	16 260	15 909	15 445
Hållna undervisningstimmar	22 606	22 788	22 079
Studerandetimmar	34,76	5,75	5,43
Personal	2001	2002	2003
Månadslöntagare	21	22	23
Timlärare	263	257	243